

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Reges tertiæ dynastiæ ad Tutionem libertatis ecclesiasticæ à Deo designati dicuntur à Gregorio IX. Legibus munierunt ecclesiasticam disciplinam. B. Ludovicus Edicto Canonum executioni ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

VII. Alterum exemplum fovendorum per Edicta regia Romanæ sedis Decretorum petitur à Chorepiscoporum negotio. Sæpe in conventibus & synodis regni controversum fuerat, an ordinationes Presbyterorum, Diaconorum, & Subdiaconorum à Chorepiscopis celebratæ, Confirmationes baptizatis tributæ, Ecclesiarum & Virginum benedictiones ab iis tentatæ, vitiosæ essent, an canonicæ. Carolus M. in re tam serâ & ambigua sedem apostolicam consulendam esse decrevit, & inter cetera Arnonis Archiepiscopi ad Leonem III. delegati mandata, hoc etiam caput adjunxit. Respondit Pontifex, per canones liberum non esse Chorepiscopis ullam muneris episcopalis partem attingere, atque adeo quidquid ab iis præsumptum fuerat in ordinationibus & benedictionibus, vitiosum esse & penitus irritum, decrevitque damnandos, id est, deponendos, Chorepiscopos, & plectendos exilio, huncque gradum esse delendum. Post reditum Arnonis, Conventum generalem regni Ratisbonæ Imperator cogit, ut rebus à Romano Pontifice secundum canones judicatis, consensus adhiberetur. Responsum Leonis in synodo probatum fuit, & regio Edicto confirmatum. Sed temperata fuit jurisdictio, in pœnis à Leone adversus Chorepiscopos decretis, atque ab eorum dejectione & exilio cessatum; quamvis in Presbyterorum gradum redacti sint, juxta canones. Quæ omnia grata futura Summo Pontifici sibi persuaserunt. Prædictos autem Chorepiscopos omnes præcepit Leo damnare, & in exilio detrudi. *Ista verò omnes, maximè regni nobis à Deo commissi Episcopi, cum eodem Arnone, permittente præfato Apostolico, mitius tractantes, jamdictos villanos Episcopos inter Presbyteros statuerunt.* Verba illa, *Permittente Apostolico*, formulam redolent qua magistratus utebantur, cum rescriptorum principalium tristitiam mollebant, quaque usus est Gregorius Magnus, cum legem Mauritij de militibus ad monachisimum properantibus temperavit. *Nam his placatur Imperator*, inquit ille in epistola ad Metropolitanas. Quod nos hodie, *cum bona venia, aut sub beneplacito Pontificis*, fieri dicimus. In hoc negotio observandum est quod supra monui, Decretum Papæ, & Definitionem Synodi, Edicto Regio, Caroli nomine concepto, promulgata fuisse; quamvis de re omnino spirituali, id est, de ordinationibus & benedictionibus ageretur. Sed de Chorepiscopis dicemus capite sequenti.

VIII. Tertiam Regum nostrorum dynastiam laus illa Tuendæ Ecclesiæ non de-

feruit, quin potius novis præfidiis collatis id promeruit ut à Gregorio IX. regnum Francorum ad Tuitionem fidei & libertatis ecclesiasticæ à divino numine designatum esse dicatur. Non solum autem armis, sed etiam legibus disciplinam muniebant, cum ea tempora incidissent quæ regiam manum expectabant. Quo in genere eximia est S. Ludovici Christianissimi Regis Constitutio: qui vix officio suo erga Ecclesiam satisfactum putavit, tot bellis labore maximo immanisque dispendio adversus Muhammedanam perfidiam in Oriente gestis, nisi hoc etiam Edicto suam pietatem cumulasset. Ea lege decernit ut Episcopis & Patronis sua jura plenissimè ferventur, & ut beneficia atque officia ecclesiastica regni, secundum præscripta Juris Communis & Conciliorum, atque instituta veterum Patrum, conferantur, nullisque Curia Romanæ supersit locus exigendæ pecuniæ ab Ecclesia Gallicana, Libertatèque & Privilegia à Regibus Francorum Ecclesiis collata intermerata maneant. Tum magistratibus regni dat in mandatis ut hujus Edicti executioni & custodiæ invigilent, pœnis à contumacibus exactis. Ceterum præfatio Edicti hic inferenda mihi videtur, quod majestatem quandam pietatèque Christianam simul præ se ferat, illque verbis concepta sit, quibus antiqui Romani Imperatores in simili negotio utebantur: *Ludovicus Dei gratia Francorum Rex, ad perpetuam rei memoriam. Pro salubri ac tranquillo statu Ecclesiæ regni nostri, necnon pro divini cultus augmento, & Christi fidelium animarum salute, utque gratiam & auxilium omnipotentis Dei, cujus soli ditioni atque protectioni regnum nostrum semper subjectum extitit, & nunc esse volumus, consequi valeamus, que sequuntur, hoc Edicto consultissimo in perpetuum valituro statuimus & ordinamus.*

Videl. l. c. 12. §. 2.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

CVIII illustrissimus Archiepiscopus supra cap. x. §. iv. hujus libri adnotaverit jus gladij Regibus à Deo mandatum esse ad tuendam Ecclesiam, Defensorisque Ecclesiæ titulum ob hoc promeritos esse Reges nostros §. 2. & 3. hujus capitis observaverit, quorum regnum Gregorius IX. ad Tuitionem fidei & libertatis ecclesiasticæ à divino numine designatum esse dicit, visum est eam observationem firmare auctoritate Ludovici VII. Regis Franciæ, cujus præclara in eam rem verba extant in literis ejus datis Parisiis anno MCLXXI. quibus auctoritatem suam adhibet ad vindicandum in libertatem Episcopum Aniciensem, qui potentia Vicecomitis Podomniacensis opprimebatur. *Ludovicum Dei gratia Fran-*

Capit. 1. Tit. 12. Placit. sicut Leonis Papæ & Arnonis Episcopi per amorem regni & synodali consensu intercessit, ut illi in exilio detrudi non deberent. Capit. 1. §. c. 17.

corum Rex, omnibus in perpetuum. Digna vox est majestate regnantis, Dei servum & Ecclesie Defensorem se Principem profiteri. Adeo de divina promissionis & clementie culmine nostra pendet auctoritas, ut ad honorem, laudem, & gloriam ipsius & opera nostra & ipsorum intencionem operum referamus. Inde est quod commissum à Deo nobis gladium & in defensionem Ecclesiarum & in oppressionem debemus ac volumus exercere tyrannorum. Literæ illæ extant integræ in archivo Episcopi Aniciensis, unde illas describi curaverat Marca: eoque loco uti decreverat in secunda editione hujus operis. Ejus itaque consilium sequi placuit. Sed & illud admonendum est, præfationem harum literarum Regis Ludovici, imitationem esse Rescripti Imp. Theodosij & Valentiniani dati ad Volusianum Præfectum prætorio, l. 4. c. de legib. & constitut. Princip.

Exemplum B. Ludovici secuti ejus nepotes Philippi, Carolus V. VI. VII. disciplinam jam tum ferè collapsam regis constitutionibus non solum muniverunt, sed etiam in plurimis articulis restaurarunt. In eo etiam genere extant quamplurimæ Francisci I. Henrici II. Caroli IX. Henrici III. & IV. & Ludovici XIII. Augustissimi Principis constitutiones; quæ juxta canones Conciliorum, & Decreta Romanorum Pontificum, Consuetudinesque in regno receptas, jure Patrocinij, disciplinæ ecclesiasticæ prospiciunt.

Enimvero non solum constitutionibus generalibus editis disciplinam Reges nostri semper foverunt, sed etiam rescriptis specialibus nova Romanæ Curie rescripta muniverunt; quemadmodum de Carolo Magno superius adnotatum est. Hic usus manavit in posteros, locumque habuit in ipsis tertiæ regum dynastie primordiis. Quod docemur testimonio Eadmeri, qui consuetudines quasdam describens, quas Willelmus Dux Normanniæ in Angliam à se subactam è Normannia transtulit, hanc quoque inter ceteras recenset, scilicet Principem illum inhibuisse ne Romanæ Curie rescripta susciperentur antè quàm sibi porrecta fuissent: *Non ergo pati volebat quem-*

Vide Eadmerum lib. 1. p. 111. & Octav. de Seldeni p. 161. Eadmerus Hilloisæ Novorum l. 1. Vsu ergo atque leges, quas patres sui & ipse in Normannia habere solent, in Angliam servare voluit.

Tom. II. Lib. X. c. 11.

quam in omni dominatione sua constitutum, Romanæ urbis Pontificem pro Apostolico, nisi se jubente, recipere, (id est, antè quàm ipse certior factus esset de novi Pontificis electione) aut ejus literas, si primitus sibi ostense non fuissent, nullo pacto suscipere. Per aliquot secula intermissum hujusmodi usum, constitutionibus à ducentis abhinc annis promulgatis, Principes nostri restaurarunt; ita ut Bullarum executio impediretur, nisi prius à Iudicibus delegatis vel à supremis regni Curis ex Regis mandato inquisitum esset an per illas aliquid Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ contrarium induceretur. Quod in Germania quoque observari notum est.

Eundem morem in Benearni provincia antè quàm regis Coronæ Gallorum accederet, retentum fuisse docent veteres Chartæ. Qui usus inter cetera significatur iis verbis quæ in novæ consuetudinis codice habentur; nempe rescripta ab extera provincia in Benearnum delata, executioni non esse mandanda antè quàm aut ipsi supremo Domino aut ejus Consilio porrecta fuerint. In Gallia autem, ut dixi, auctoritate Principis, Bullæ ad Curias regni diffundendæ referebantur. Quod tamen illæ suo deinde arbitrio assumpserunt, non expectato diplomate Principis. Id verò fieri in dignitatis suæ & plerumque in jurisdictionis injuriam interpretati sunt Episcopi Gallicani, eò quod Brevia sæpe per subreptionem elicitæ, clanculum in Curis insinuarentur, Episcopis non vocatis. Decreto itaque regis Consistorij constitutum fuit juxta veteres regni constitutiones, ne ulla Brevia apostolica (exceptis indultis quæ in foro secreto Pœnitentiariæ expediuntur) Curis supremis regni insinuetur, ut deinde more solito executioni tradantur, nisi diplomate regio munita sint. Ne autem in posterum Brevibus per subreptionem elicitis lædatur jurisdictio Episcoporum, præcipitur ut partes Brevia sua offerant Episcopis in quorum diocesi executio fieri debet; qui quidem intra triduum, scripto quid ea de re sibi videatur, exponant; ut porrectis Brevibus unà cum Episcoporum relatione, Princeps quod utilius erit constituat. Tunc enim aut rescripto executionem permittit, vel si causæ majoris fuerint momenti, quæ futuris negotiis formam dare possent, Curis supremis insinuationem delegabit. Hac ratione Brevia apostolica præsidio & auctoritate Principis munita erunt; cognitio verò causæ, non quidem de Rescripti æquitate, sed de Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ, Curis relinquatur.

IX. Ex isto Tuitionis jure sequitur ut si quid tentaretur contra decreta Canonum, Principes violatæ legis vindices se præstarent, & omnia in integrum aliquando restituerent. Quod ab Imperatoribus Romanis & à Francorum Regibus factum fuisse ostendam libro quarto. Ceterum monendus est lector, ex hoc Tuitionis & Patrocinij jure quod Reges exercent, illud commodi in Ecclesiam totamque Rempublicam Christianam redundare, ut ecclesiastica & civilis potestas amico & perpetuo fœdere invicem conjunctæ, mutuis auxiliis ad comprimendos improborum conatus, & juvanda bonorum studia, inter se conspirent. Id olim docuerat Iustinianus, quemadmodum

Hæc deinde verba referuntur in talibus hujusmodi Titulis.

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi

Episcopi